

255

USTAWA

z dnia 26 października 1971 r.

o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i ich rodzin.

Art. 1. 1. Członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i ich rodziny mają prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego z tytułu pracy w tych spółdzielniach.

2. Prawo do świadczeń, o których mowa w ust. 1, mają również inne osoby, zatrudnione w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych i wynagradzane według zasad obowiązujących członków spółdzielni, oraz rodziny tych osób.

Art. 2. Świadczenia z ubezpieczenia społecznego obejmują:

A. Świadczenia na wypadek choroby i macierzyństwa:

- 1) świadczenia lecznicze i położnicze,
- 2) protezowanie,
- 3) zasiłki pieniężne.

B. Zasiłki rodzinne.

C. Świadczenia emerytalne:

- 1) emeryturę,
- 2) rentę inwalidzką,
- 3) rentę rodzinną,
- 4) dodatki do rent,
- 5) zasiłek pogrzebowy,
- 6) świadczenia w naturze:
 - a) świadczenia lecznicze i położnicze,
 - b) protezowanie,
 - c) przysposobienie zawodowe,
 - d) umieszczenie w domu rencistów.

Art. 3. Użyte w ustawie określenia:

- 1) ubezpieczenie — oznacza ubezpieczenie społeczne,
- 2) spółdzielnia — oznacza rolniczą spółdzielnię produkcyjną,
- 3) ubezpieczony — oznacza członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub inną osobę zatrudnioną w spółdzielni i wynagradzaną według zasad obowiązujących członków spółdzielni.

Art. 4. 1. Na pokrycie kosztów świadczeń z ubezpieczenia spółdzielnia opłacają składki.

2. Ubezpieczenie wykonuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a świadczeń w naturze udzielają zakłady społecznej służby zdrowia.

Art. 5. 1. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, świadczenia, o których mowa w art. 2, przysługują ubezpieczonym oraz członkom ich rodzin według zasad i w wysokości określonych dla poszczególnych rodzajów świadczeń w przepisach

o ubezpieczeniu społecznym pracowników i ich rodzin, a mianowicie:

- 1) o ubezpieczeniu na wypadek choroby i macierzyństwa,
- 2) o ubezpieczeniu rodzinnym,
- 3) o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin,
- 4) o świadczeniach pieniężnych przysługujących w razie wypadków przy pracy.

2. Przy ustalaniu prawa do świadczeń przewidzianych w ustawie przez zatrudnienie rozumie się pracę w spółdzielni.

3. Za okresy równorzędne z okresami pracy w spółdzielni uważa się te okresy, które w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym pracowników i ich rodzin są okresami zatrudnienia lub okresami równorzędnymi, a także okresy ubezpieczenia na podstawie przepisów szczególnych.

4. Do okresów pracy w spółdzielni zalicza się te okresy, które w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym pracowników i ich rodzin są okresami zaliczalnymi do okresów zatrudnienia.

Art. 6. 1. Przy ustalaniu okresów pracy w spółdzielni, wymaganych do uzyskania świadczeń, za dzień pracy w spółdzielni uważa się 8 godzin pracy.

2. Do dni pracy zalicza się dni urlopu wypoczynkowego oraz dni, w których ubezpieczony pobierał zasiłek chorobowy lub połogowy.

3. Za dzień pracy w spółdzielni przed dniem 1 lipca 1962 r. uważa się dzień, który stanowił podstawę do obliczenia dniówki obrachunkowej.

Art. 7. 1. Podstawę wymiaru zasiłku na wypadek choroby i macierzyństwa za jeden dzień niezdolności do pracy stanowi przeciętny dzienny dochód ubezpieczonego z tytułu pracy w spółdzielni, uzyskany przez niego w roku obrachunkowym poprzedzającym rok, w którym powstało prawo do zasiłku.

2. Jeżeli ubezpieczony nie pracował w spółdzielni w roku obrachunkowym poprzedzającym rok, w którym powstało prawo do zasiłku, podstawę wymiaru zasiłku stanowi przeciętny dzienny dochód przypadający w tej spółdzielni na jednego ubezpieczonego w poprzednim roku obrachunkowym.

3. Ubezpieczony, który w miesiącu poprzedzającym powstanie niezdolności do pracy przepracował mniej niż 14 dni, nabywa prawo do zasiłku na wypadek choroby, począwszy od czwartego dnia niezdolności do pracy.

4. Okres pobierania zasiłku na wypadek choroby nie może przekroczyć w bieżącym roku obrachunkowym liczby dni przepracowanych w poprzednim roku obrachunkowym.

5. Ograniczenia wynikające z ust. 4 nie stosuje się do członków spółdzielni w roku obrachunkowym, w którym wstąpili do spółdzielni, oraz w roku następnym, jeżeli okres członkostwa w spółdzielni w poprzednim roku obrachunkowym był krótszy niż 6 miesięcy.

6. Ograniczeń wynikających z ust. 2—5 nie stosuje się, jeżeli niezdolność do pracy powstała wskutek wypadku przy pracy w spółdzielni lub choroby zawodowej.

7. Okres pracy wymagany do uzyskania prawa do zasiłku chorobowego przez ubezpieczoną kobietę uważa się również za osiągnięty, jeżeli przepracowała ona ilość dni wymaganą dla uzyskania zasiłku połogowego.

8. Przy ustalaniu okresów pracy wymaganych do przyznania zasiłku za jeden tydzień uważa się sześć dni pracy w spółdzielni.

Art. 8. 1. Ubezpieczony nabywa prawo do zasiłku rodzinnego za wszystkie miesiące roku obrachunkowego, jeżeli w poprzednim roku obrachunkowym przepracował w spółdzielni co najmniej: mężczyzna — 240 dni, kobieta — 150 dni, a jeżeli użytkował działkę przyzagrodową, to co najmniej: mężczyzna — 220 dni, a kobieta — 130 dni.

2. Jeżeli ubezpieczony przepracował w poprzednim roku obrachunkowym mniejszą liczbę dni niż określona w ust. 1, nabywa prawo do zasiłku rodzinnego za odpowiednią liczbę miesięcy, licząc za jeden miesiąc 20 dni pracy mężczyzny lub 13 dni pracy kobiety, a w przypadku użytkowania działki przyzagrodowej — 18 dni pracy mężczyzny lub 11 dni pracy kobiety.

3. Liczbę dni pracy w roku obrachunkowym oblicza się, dzieląc sumę godzin pracy ubezpieczonego w ciągu roku obrachunkowego przez liczbę 8.

4. Ubezpieczony, który podjął pracę w spółdzielni, nabywa prawo do zasiłku rodzinnego:

- 1) od pierwszego miesiąca pracy — jeżeli zachował ciągłość pracy w rozumieniu przepisów, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2,
- 2) od czwartego miesiąca pracy — w pozostałych przypadkach.

5. W roku, w którym ubezpieczony podjął pracę w spółdzielni, i w roku następnym nabywa on prawo do zasiłku rodzinnego za te miesiące, w których przepracował liczbę dni określoną w ust. 2.

6. Ubezpieczony traci prawo do zasiłku rodzinnego za miesiąc, w którym był nieobecny w pracy bez usprawiedliwienia choćby przez jeden dzień, a także od następnego miesiąca po miesiącu, w którym zaprzestał pracy w spółdzielni.

Art. 9. 1. Ubezpieczony nabywa prawo do świadczeń emerytalnych, jeżeli:

- 1) spełnił warunki wynikające z przepisów, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 lub 4, oraz
- 2) wniósł do spółdzielni wszystkie posiadane grunty, z wyjątkiem działki przyzagrodowej o powierzchni nie większej niż to określa statut spółdzielni, chyba że był bezrolny.

2. Przy ustalaniu okresów pracy w spółdzielni za rok pracy uważa się rok obrachunkowy, w którym ubezpieczony przepracował liczbę dni określoną w art. 8 ust. 1. Przepis art. 8 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

3. Do okresów pracy w spółdzielni, wymaganych do uzyskania prawa do emerytury zalicza się okresy, w których:

- 1) ubezpieczony przed podjęciem pracy w spółdzielni był właścicielem (posiadaczem samoistnym, posiadaczem zależnym) gospodarstwa rolnego,
- 2) pracował w gospodarstwie rolnym rodziców lub rodzeństwa, jeżeli praca ta stanowiła główne źródło jego utrzymania.

Zaliczenie tych okresów następuje pod warunkiem, że okres pracy ubezpieczonego w spółdzielni wynosi co najmniej 10 lat, a w przypadku jeżeli ubezpieczony wniósł do spółdzielni gospodarstwo rolne o obszarze 2,5 ha przeliczeniowego lub większe — co najmniej 5 lat.

4. Podstawę wymiaru świadczeń emerytalnych stanowi przeciętny miesięczny dochód z tytułu pracy w spółdzielni z ostatniego roku obrachunkowego albo z kolejnych dwóch lat obrachunkowych z ostatnich 12 lat przed rokiem, w którym zgłoszono wniosek o świadczenie.

5. Jeżeli podstawy wymiaru świadczeń emerytalnych nie można ustalić stosownie do ust. 4, wówczas za tę podstawę przyjmuje się przeciętny miesięczny dochód przypadający w tej spółdzielni na jednego ubezpieczonego w roku obrachunkowym poprzedzającym rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę.

6. Jeżeli podstawa wymiaru świadczeń emerytalnych jest niższa od najniższej emerytury lub renty ustalonej na podstawie przepisów o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym, świadczenie wymierza się w wysokości 100% podstawy wymiaru.

7. Zamiast wzrostu emerytury lub renty z tytułu okresu zatrudnienia w Polsce Ludowej stosuje się wzrost tych świadczeń z tytułu pracy w spółdzielni w wysokości:

- 1) 1% podstawy wymiaru świadczeń za każdy rok ponad 10 lat pracy w spółdzielni, nie więcej jednak niż za 10 lat, w przypadku prawa do emerytury,
- 2) 0,5% podstawy wymiaru świadczeń za każdy rok ponad 5 lat pracy w spółdzielni, nie więcej niż za 20 lat, w przypadku prawa do renty inwalidzkiej I lub II grupy,
- 3) 0,4% podstawy wymiaru świadczeń za każdy rok ponad 5 lat pracy w spółdzielni, nie więcej niż za 20 lat, w przypadku prawa do renty inwalidzkiej III grupy i renty rodzinnej.

8. Przy ustalaniu okresów, o których mowa w ust. 7, uwzględnia się również okresy wymienione w art. 5 ust. 3 i 4, przypadające w Polsce Ludowej.

Art. 10. 1. Przepisy, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 4, ze zmianami wynikającymi z ustawy, stosuje się do spraw o zasiłki i renty z tytułu wypadków przy pracy w spółdzielni zaistniałych po dniu wejścia w życie ustawy, a w przypadku świadczeń przysługujących z tytułu chorób zawodowych — do spraw, w których choroba została ujawniona po dniu wejścia w życie ustawy.

2. W innych przypadkach niż wymienione w ust. 1 prawo do świadczeń z tytułu wypadku przy pracy w spółdzielni lub choroby zawodowej ustala się na podstawie przepisów powołanych w art. 5 ust. 1 pkt 1 i 3, ze zmianami wynikającymi z ustawy.

3. Spółdzielnie nie są zobowiązane do zwrotu Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych równowartości świadczeń wypłaconych przez ten Zakład z tytułu wypadków przy pracy lub chorób zawodowych.

Art. 11. Nabyte prawo do świadczeń emerytalnych ulega zawieszaniu, jeżeli grunty wniesione do spółdzielni zostały z niej wycofane.

Art. 12. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia:

- 1) wysokość i tryb opłacania składek na ubezpieczenie oraz przypadki zwolnienia od opłacania składek,
- 2) składniki dochodu z tytułu pracy w spółdzielni stanowiące podstawę wymiaru składek i świadczeń z ubezpieczenia oraz sposób ustalania tej podstawy,
- 3) sposób ustalania dochodu ubezpieczonego do określenia wysokości zasiłku rodzinnego,
- 4) sposób zmniejszania emerytur i rent na czas wykonywania pracy w spółdzielni,
- 5) przypadki stosowania odstępstw od przepisu art. 11, a także tryb i zasady postępowania w tym zakresie.

Art. 13. Okresy pracy w spółdzielni uważa się za okresy równorzędne z okresami zatrudnienia przy ustalaniu prawa do emerytury lub renty na podstawie przepisów o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, a dochód z tytułu pracy w spółdzielni — za równorzędny z wynagrodzeniem z tytułu zatrudnienia.

Art. 14. 1. Przepisy ustawy stosuje się do spraw o świadczenia wszczętych na skutek wniosków zgłoszonych po wejściu w życie ustawy oraz do nie zakończonych prawomocną decyzją spraw wszczętych na skutek wniosków zgłoszonych przed jej wejściem w życie.

2. Sprawy o świadczenia emerytalne załatwione odmownie prawomocnymi decyzjami na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie ustawy podlegają na wniosek osób zainteresowanych ponownemu rozpatrzeniu, jeżeli spełnione są warunki określone w ustawie.

3. Przy ocenie prawa do świadczeń emerytalnych za okres przed dniem wejścia w życie ustawy oraz przy ustalaniu wysokości świadczeń za ten okres stosuje się dotychczasowe przepisy.

Art. 15. 1. Osobom uprawnionym do renty na podstawie dotychczasowych przepisów przyznaje się z urzędu zamiast tych rent emerytury lub renty określone w ustawie.

2. Podstawę wymiaru emerytury lub renty wymienionej w ust. 1 stanowi przeciętny miesięczny dochód w gotówce z tytułu pracy w spółdzielni, przyjęty do ustalenia wzrostu renty przyznanej na podstawie dotychczasowych przepisów.

3. Na wniosek osoby, której przyznano emeryturę lub rentę na podstawie przepisu ust. 1, ustala się wysokość tego świadczenia z uwzględnieniem przepisów art. 9 ust. 7.

4. Emerytura lub renta przyznana na podstawie ust. 1—3 nie może być niższa niż renta przysługująca w dniu wejścia w życie ustawy, powiększona o 20%.

Art. 16. Traci moc ustawa z dnia 28 czerwca 1962 r. o zaopatrzeniu emerytalnym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych, ich domowników oraz ich rodzin (Dz. U. z 1966 r. Nr 1, poz. 1).

Art. 17. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1972 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *J. Cyrankiewicz*
Sekretarz Rady Państwa: *L. Stasiak*